UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Calepinus Ad librum

Calepino, Ambrogio

Venetijs, 1509

R ante H

urn:nbn:de:hbz:466:1-97861

Visual Library

talē dñi ſuſcipe debeamus. ⁊ ſupueniētē feſtiuitatē eius ab omni ambitiōe retinere. Aliqñ ꝑ nō ꝑmittere vt ꝗcꝗ ꝑdatur vel ꝯſumat. Lac. lib. vj. Nomē itaqꝫ ſoluꝫ retinuerunt: vim vero ⁊ ratiōnē ⁊ effectū perdiderunt. Salu. Nam imperium his artibus retinet. i. conſeruatur.

Retēto. as. frequētatiuū ſępe retineo Plau. in aſi. Cur me retētas. Et retētare iterum tētare. Ouidi. lib. j. me. Erigit metuitqꝫ loqui ne more iuuēcę mugiat ⁊ timide verba intermiſſa retētat. ideſt iterum tētat proferre.

Retinacula: q̄b⁹ aliquid retinetur: ſiue remoratur. Uirg. lib. j. Ge. Atqꝫ amerina parant lente retinacula viti.

Retorq̄o. ques. retro iacio vel mitto. Ambro. lib. j. offi. Et quāuis ſeptus armatis non retorquebat conuicium.

Retracto. as. a. retraho. qd̄ ſignificat rurſus traho. ꝛ̄ uocoue vñ liber retractationū: quē pater me⁹ Augu. edidit recte appellatus eſt in quo quę minus docte alibi tractauerat retractauit. i. reuocauit. Aliqñ retractare eſt retro trahere recuſare reijcere. Uirg. lib. x. ęne. Semianimeſqꝫ micant digiti ferrūqꝫ retractāt. Col. lib. v. Hęc eorūqꝫ ſimilia poſt putationem retractāda ſunt retrotrahēda ⁊ remouenda.

Retribuo recompendo. quaſi retro tribuo.

Retrimētum a retro. is. videtur eſſe ſicut detrimētuꝫ a detero. Uar. Amurca cum ex olea eſt expreſſa qui eſt humor aquatilis ac retrimentum conditum in vas fictile.

Retorridus. ida. idū. qd̄ ī tēpeſtiue amiſſis virib⁹ a ſolo torret. Colum. li. iij. Si in olea vnus ramus aliquāto ceteris lętior eſt niſi eū reciderıs arbor rota fiet retorrida.

Retorreſcere. idē ē qd̄ retorridū fieri. Idē lib. iiij. Deinde ſata nō ita enutriūt vt ante ꝯualeſcāt ac ꝓſiliāt quā retorreſcāt.

Retrudo. dis. penultima producta retro trudo Plau. in epiſt. cępi rurſus vorſum ad illa pauxillatim accedere quaſi retruderet hominem me vis inuitum.

Retundo. is. vide in dictione tundo.

Reualeſco. icis. ad ſanitatē redigor. Gel. qd̄ in eorum finibus ſub ipſo oppido ex capitali mēbro reualuiſſet.

Reuenio. is pe. cor. retro venio reuertor.

Reuertor deponens. ⁊ reuerto redeo. q̄ſi retro verto Ci. apio. Cōſcēdens iam nauē epheſo laodiceā iam reuertit. Et libro ſcd̄o offi. Factus eſt alter eius ſiſtēdi vas: vt ſi ille nō reuertiſſet. moriēdum eſſet ipſi. Aliqñ reuerti ponitur ſimpliciter pro venire diuertere. Idē ad ariſtippi laqueos reuertamur. cum nihil de chryſippo antea dixiſſet.

Reuelo. as. pe. pro. ꝯ̄triuꝫ eſt ſuo ſimplici: velo quod tego ſignificat. vt reuela oculos meos. i. aperi ⁊ detege.

Reuello. is. Uide in dictione vello.

Reuiſo. is. redeo vt videā. Ter. in an. reuiſo q̄d agāt: aut q̄d captent ꝯſilij. Plau. in tru. Nunq̄d nam me vis aliud. Ut qñ ocium tibi ſit me reuiuas. i. ad vidēdū me reuenias.

Reuiuiſco. is. reuixi rurſum viuus fio.

Reuoco. as. pe. cor. retro voco. reduco. retraho. retrouertor. reſuſcito. Hieronym⁹. Nō illū vxoris lachrymę: nec cōīo ſanguinis nō deſpectās cūcta ex alto deus a ſcelere reuocat. i. retrahit. vñ ⁊ reuocare pedē dicimus nō mō de aīalibus ſꝫ ēt de fluminibus. Uirg. cunctat ⁊ armis rauca ſonās reuocatqꝫ pedē. Sal. Sępius vindicarū ē in eos q̄ ꝯ̄ iperiū in hoſtē pugnauerāt quiqꝫ tardius reuocati ꝓ̄lio exceſſerāt quā qui ſigna reliquerūt. aut pulſi loco cedere auſi erāt. i. retro vocati. Plau. ī cur. Poſtqꝫ hęc mihi narrauit. ab illo reuocat me ilico. i. vt redeā vocat. Lac. li. iiij. Jacētia mortuoꝝ corpora erexit: eoſqꝫ noībus ſuis īclamatos a morte reuocauit. i. ſuſcitauit. Aliqñ reuocare ſignificat per vices mutuo vocare. Uar. qd̄ nobis miniſtrare pueri diebus feſtis cicet viride: q̄ nos ꝓuocare cū audeāt. nos illos vocare timemus. hui⁹ cōpoſitū ē adreuoco. Cice. lib. i. officio. Danda igit opera eſt. vt ſi ēt aberrare ad alia cęperit. adreuocetur oratio.

Reuolo reuolas pe. cor. retro volo. Ci. lib. iij. de nā. ęque itergo ꝓuolantiū colla ⁊ capita ī tergo reponunt. qd̄ q̄ ipſe dux facere nō pōt. q̄ non hꝫ vnde nitatur. reuolar vt ipſe quoqꝫ quieſcat in eius locū ſuccedit ex ijs quę aſſequit: eaqꝫ viciſſitudo in omni curſu conſeruatur.

Reus d̄r quicūqꝫ in litem adducit: ēt ſi nihil admiſerit. i. cōtra quē q̄ſpiam agit. Cice. lib. ij. de. ora. Reos appello non modo eos qui arguuntur. Sed oēs de quoꝝ re diſſeptat. vnde a re dicit reus. quod rei alicui obnoxius ſit: vel a re quā promiſit. reum fieri. vt Aſco. īquit nihil aliud eſt niſi apud prętorem legibus interrogari.

Reus agitur. qui accuſatur. reus peragitur qui damnatur. ply. iunior. Dū ille peragitur reus ſedimus Jurecōſul. peregiſſe reum non alias quis videtur niſi ⁊ condēnauerit.

Reus ſtipulando qui ſtipulatur. reus promittēdo. qui ſuo nomine quid pro altero promittit.

Re⁹ voti inq̄t Macro. q̄ ſuſcepto voto ſe numinib⁹ obligat.

R ante H

Rha fluuius a quo nomē medicamēto notabili vt ammianus inq̄t: qd̄ rheon: ſeu rha barbarū atqꝫ ponticū vocat.

Rhadamāthus. Jouis ex europa filius ⁊ rex lycię. q̄ ꝙ ſeuer⁹ fuerit. ⁊ iuſtitię executor. fingit a poetis apud inferos nocētuꝫ explorare culpas. De quo Uirgi. lib. vj. Gnoſius hic rhadamanthus hꝫ duriſſima regna. Caſtigatqꝫ auditqꝫ dolos: ſubigitqꝫ fateri. q̄ q̄s apud ſuperos furto lętat⁹ inani Diſtulit inſerā cōmiſſa piacula morteꝫ.

Rhagades ⁊ rhagadia vocantur ſciſſurę quę in ſede proueniunt. Dicitę rhagades a verbo greco. ραγι ξω quod ſignificat abrumpo. De hoc in dictione condylomata. comedo vulgariter manzadure de muro.

Rhānuſia vide ī dictōe rham⁹. rhamnetes nomē ꝓpriuꝫ viri.

Rhampſinitus nomen proprium regis ęgypti. vt Herodo. lib. ij. hiſto. refert.

Rhagęaꝝ nomē ciuitatis medoruꝫ ab auulſione terrę motus.

Rhea: cęli ⁊ terrę filia: quę alio noīe cybelle dicitur.

Rheda: vocabulum gallicum vt inquit Quintilia. ⁊ ſignificat carrucam. vnde a Cicerone rhedarius dictus eſt auriga rectorqꝫ ipſius rhedę. inde epirhedium.

Rhegyum oppidum ſitū in margine italię cui gręci nomen dedere a fractura per. y. rhegyon. n. gręcę abruptū dicit. Hinc n. ſicilia auulſa abruptaqꝫ eſt ab italia. trogus. quoniā īquit gręcę abrupta hoc noīe pronunciant: gręci a dehiſcendi argumēto nomē dedere. Olim rhegynę ciuitatis ingens fuit potētia: ob eamqꝫ cām nomē ciuitati factum eſſe autumāt. quaſi regia vrbs foret. vñ ⁊ Stra. ſcribit quoſdā exiſtimaſſe a quoddā rege dici potuiſſe. Sicqꝫ abſqꝫ aſpiratione ſcribēdū eſſet. Ab hoc rhegyo dicti ſunt rhegyni. Eſt aliud regium ciſalpinę gallię oppidū nō longe a parma ⁊ mutina a lepido īſtauratū qd̄ ⁊ regiū lepidi ꝓ dr̄ia alteri⁹ d̄r. a quo regiēſes ſed melius dicitur regiū lingobardię.

Rhebanus fluuius in faucibus boſpori thracij. Ut plynius libro quinto teſtatur.

Rhemi: populi gallię. vnde p̄cioſiſſimum telę genus rhe mēſe cōicata alijs quoqꝫ galliarū populis textrini gloria.

Rhenus ⁊ rhenū vtroqꝫ modo dicit ꝓfluuio gallię qui deiugo rheticarum alpiū vſqꝫ in oceani ꝓfunda curſum ſuū dirigit. romani memorandus aduerſum feras gētes murus imperij. Uirg. Rhenuſqꝫ bicornil. Hora. Aut flumen rhenum: aut fluuius deſcribitur arcus.

Rhenones: veſtes pellicęę precipuę ferinę ad vſum humanuꝫ redactę dictę ꝙ calidos teneant renes: ſiue q̄ ρινοσ pellis dicit. ſiue qd̄ rhenoni ppl̄i hiſce peculiariter vtebant. Cęſar cō. vj. ſcribit germanos vti paruis rhenonū tegmentis.

Rheſus rex thracię quē Homerus ſcribit cū equis albis ī auxilium troianoꝝ veniſſe ⁊ a Diomede interfectū. Quo noīe ēt dictus eſt quidam troianus fluuius.

Rhetus: gigas quē Dionyſius ī leonē cōuerſus occidit. rhętus ꝗ̄ mons troię in quo aiax thelamonius ſepultus traditur.

Rheti populi a thuſcis conditi qui duce rheto a gallis pulſi alpes occupauerunt. ⁊ a nomine ducis rhetorum condiderunt rhetiam. Hinc rheticę vites. ⁊ rheticum vinum quod inter generoſa italię vina numeratur. quod vt Strabo lib.

iiij.ſcribit in montanis rhetoꝝ radicibꝰ naſcit.ꝙ ppl'i Veronã Comũqꝫ vſqꝫ ĩ ꝑuenerũt. Rhetia regio europę ẽ. quę vt lib.ij.ptolo.refert ab occaſu limites habet montẽ adulam ⁊ fontes Danubij ⁊ Rheni ab oꝛtu lyciũ fluuiũ ꝗ in danubiũ exit. ⁊ rhetiaꝫ a vindelitia diuidit. A ſeptẽtrione Danubiꝫ. A meridie alpibus terminat ſupꝛa galliã ciſalpinã.poſt rhetiã verſus oꝛiẽtẽ ſequit vindelicia cui noꝛicũ adhęret. Eno ſtũ fluuio diſiuncta quidã eã bauariã appellant.

Rhetoꝛ:latine oꝛatoꝛ.qꝫqꝫ differãt ꝙ oꝛatoꝛ ſit ꝗ ĩ iudicijs ⁊ cõcionibꝰ cãs agit. Rhetoꝛ ꝗ rhetoꝛicen ꝓfitet. Declamatoꝛ ꝗ aut docẽdi alios aut exercẽdi ſe gratia fictã cãm agit. vt ĩ veris poſtea cauſis poſſit oꝛare. Aliqñ tñ rhetoꝛ ponit pꝛo oꝛatoꝛe.rhetoꝛica.oꝛatoꝛia. Rhetoꝛicus modo ꝑ rhetoꝛe modo ꝑ oꝛatoꝛe ſumit.rhetoꝛicoꝛ.aris.rhetoꝝ moꝛe loquoꝛ. Hiero.contra helui.rhetoꝛicati ſumus: ⁊ in moꝛẽ declamatoꝛuꝫ paululum luſimus. Rhetoꝛiſſo.as.rhetoꝛice loquoꝛ.

Rheuma:matis.latine eruptio:ſiue fluxus dr.a ρεω fluo. Ambꝛo.lib.hexa. Dicas ſi aſcẽdẽtes videas rheuma qꝺdaꝫ eſſe ita ꝓꝛuũt.fluctuſqꝫ iterſecãt ꝑ ꝓpontidẽ ĩ euxinũ poꝛtũ Violento ĩpetu ꝓfluẽtes. vnde ⁊ pituita dicitur.quem fluat.

Rhinoceron.ontis. ⁊ rhinoceros.otis.aĩal quadrupes hñs in nare vnũ coꝛnu. vt ait plyniꝰ genitꝰ hoſtis elephãto coꝛnu ad ſaxa limato pręparat ſe pugnę ĩ dimicatione aluũ maxime petẽs quã ſcit ſuis ictibꝰ ꝑ viã eſſe. Solinꝰ dicit repãdũ eſſe.ideſt recuruũ eiꝰ coꝛnu. ⁊ attritũ cautibus ĩ mucronẽ excitare pugnare cũ elephãtibꝰ longitudine parẽ:bꝛeuioꝛẽ crunibꝰ Pauſanias affirmat rhinocerota duo hẽre coꝛnua alterũ ĩſigni magnitudine ex naribꝰ extãs.alterũ qꝺ ſupne erũpit exiguũ qdẽ.ſꝫ validiſſimũ. Hic ſagacẽ ⁊ pꝛudẽtẽ viꝝ naſum rhinocerotis hẽre dicimus. Mar. Iuueneſqꝫ ſeneſqꝫ ⁊ pueri naſuꝫ rhinocerotis hñt. Cõpoſitũ nomẽ a ριν.ρινος qꝺ naſum ſigt ⁊ κερας coꝛnu. Ponit ⁊ ꝓ quodã vaſe oleũ guttatim fundẽte lauãtibꝰ ſe ĩ balneis. Mar. geſtauit frõte mõ me iuuẽcꝰ rhĩocerota me putabis plẽo gutto. A rhinoceron fit adiectiuũ.rhinocerotiꝰ.a.um. vt coꝛnua rhĩocerotia.

Rhodos latine roſa. Inde cynoꝛodos ⁊ rododaphne. Et rhodos nomẽ vꝛbis vt inqt Stra.ſuꝑ oꝛiẽtali ꝓmõtoꝛio ſita.dicta ꝙ capulo roſe illic ĩuẽto ſit ędificata. Ea poꝛtubꝰ olim ⁊ vijs. ⁊ męnibꝰ ⁊ reliqs oꝛnamẽtis tãtope ceteras ſuꝑauit: vt nulla putaret ęqlis legũ ꝓſtãtia ⁊ naualis repitia adeo valuit vt ãnos multos maris ĩperio potiret. ⁊ piratãꝝ latrocinia ſuſtulerit. Quo ẽt noĩe dicta ẽ ĩſula ĩ ꝗ ea vꝛbs ẽ quaꝫ Ply. Lycię ⁊ ꝑmã cicladũ ſcribit eſſe veniẽtibꝰ ab oꝛiẽte. Hęc inſula.nonigẽtoꝝ ac viginti ſtadioꝝ ambitu pꝫ ĩter aſiaticas inſulas tertia. Nã leſbus. ⁊ cypꝛus maioꝛes hñr.ꝑus Ophiuſa dicta ẽ deĩde Staclia poſtea Telchin.eo qꝺ Telchines ĩſulã ĩcolerẽt quos nõnulli maleficos.alij eximios artifices fuiſſe tradũt ꝗ eris ⁊ ferri fabꝛicã ĩueniſſe dñr. Sũt ꝗ hãc ĩſulam carpathio mari aſſignant vt ex lucilliano vſu ĩtelligi lꝫ. Rhodos carpatiũ ĩ pelagus ſe ĩclinat aptũ.ſoli ſacra ẽ.ꝗ puellę noĩe rhodię amoꝛe captꝰ rhodũ ab ea noĩauit. vt Diodo. li.vj.refert. Nã vt ſolinꝰ auctoꝛ ẽ nunqꝫ ita cęlũ nubilũ ẽ. vt in ſole rhodos nõ ſit. Aurũ rhodi pluiſſe ob felicitatẽ inſulę cecinit pindarus: vbi ſtudia liberaliũ artiũ ⁊ ĩ pꝛimis oꝛatorię facultatis floꝛuerũt. In ea fuit admirãdę magnitudinis coloſſus.a quo poſtea rhodij appellati ſunt coloſſenſes ad quos apl's epl'am ſcripſit.ĩ ea ẽt vꝛbs opulentiſſima lyndus ex qua cares ſtatuarius ꝗ coloſſum extruxit.a rhodus fiunt adiectiua rhodius ⁊ rhodiẽſis. ⁊ rhodiacus.

Rhodinum:oleum e roſis quod roſaceum noſtri nuncupauerunt.rhodinum vnguentum quod fit oleo roſaceo.

Rhododendris:frutex:quem ⁊ rhododaphneꝫ noĩant folio ſimilis amygdalę ſed maioꝛi pinguioꝛiqꝫ ſemine patent.licet ροδον τεδενδρος.i.roſa ⁊ arboꝛ.

Rhodanus pe.coꝛ.fluuiꝰ gallię a rhoda rhodioꝝ oppido: vt ait ply.lib.iij. Hiero.in cõmẽto epl'ę ad galathas.rhodani rhodioꝝ coloni locauerũt. vñ amnis rhodanus nomẽ accępit. adeo magni curſus eſt: vt vix aduerſa poſſit nauigari aqua. Ferũt hũc amnẽ ex alpibus oꝛiri ꝗ italiam a gallia diuidũt nõ longe a fontibꝰ rheni ⁊ danubij. Fert ꝑ lemanũ lacum ⁊ verſus occidẽtẽ ꝑ galliam fluens Ararim ſuſcipit. Inde ad meridiẽ ꝯuerſus ⁊ iſarã dꝛuẽtiãqꝫ ſuſcipiẽs apud heracleaꝫ vno hoſtio: ⁊ paulo vlterius duobꝰ alijs in mare thyrrenuꝫ irrũpit. De hoc Amb.lib.hexa. Rhodanꝰ rapido ꝯcitus curſu thyrreni equoꝛis freta ſcĩdit ĩ quo nõ mediocre fert nauigãtiũ ꝑiculũ: dũ iter ſe maris fluctꝰ. ⁊ amnis fluẽta ꝯcernũt.

Rhodope mons thꝛacię:a rhodope thꝛacũ regina vbi ſepulta eſt cuius ꝑma coꝛ. Ouid. Qua pꝫ vmbꝛoſuꝫ rhodope glacialis ad hemũ. At rhodope ꝓ noĩe ꝓpꝛio meretricis thꝛacię qꝫ ply.lib.xxxvj.ſcribit feciſſe qſtu ſuo pyramidem laudatiſſimã: ⁊ ꝯſeruã fuiſſe ęſopi fabularũ phi.pꝛima ꝓducitur. Hãc ẽt rhodopin.declinatiõis tertię vocãt vt ntũs ſit rhodopis.idis. A rhodope fit adiectiuũ rhodopeius.a.um.

Rhodogune:fuit filia Darij quę poſt moꝛtẽ viri nutricẽ quę illi ſedeas nuptias ſuadebat occidit.

Rhętus cum oe.diph. Vide in dictione rhetus.

Rhoicę mulieres qꝛũ vuluę rheumatiſmo.i.fluctõibꝰ laboꝛãt.

Rhoitõ.a grecis dr vinũ qꝺ e granis maloꝝ punicoꝝ exꝑmit.

Rhombus gręca vox ẽ ſigtqꝫ figurã quadratã ſolidã:cuiꝰ latera oĩa ſunt ęqlia:anguli vo obliq tetra pleuros.i.qttuoꝛ laterũ hoc mõ. Hic ſi in terrã iactet voluit ad ſil'itudinẽ fere cylindri. Vtebant eo maleficę mulieres ad deducẽdã lunam toꝛtis filis cõfecto. Ouid. Quid toꝛto concitat rhombo licia. Mar. quę nũc theſſalico lunã deducere rhombo. Pꝛoper. Deficiũt magico toꝛti ſub carmine rhombi. Eſt ⁊ rhombꝰ piſcis genꝰ. Iuue.ĩcidit adriatici ſpatium admirabile rhombi ante domũ veneris. Itẽ rhombus ẽ toꝛquęs ſiue machinulla illa qua vertẽdo mulieres tramam ad lanitium nent.

Rhomphea:genꝰ gladij Val.flac.lib.vj.ęquaqꝫ nec ferro bꝛeuioꝛ nec romphea ligno.

Rhoxia:regio ſeptentrionalis quã polloni ⁊ ſarmatę ſuaꝫ eſſe dicunt.

Rhoxolani populi ſcythici vltra danubiuꝫ.quos quidam rhutenos eſſe putant.

Rhuteni:populi gallię aquitanice vt ĩquit ply.contermini narbonẽſis pꝛouincię de quibus Luc.lib.i.ſoluuntur flaui longa ſtatione rhuteni.

Rhynthõ.tarẽtinꝰ nugatoꝛ viliſſimꝰ ĩ agẽdis ꝓcipue fabulis.

Rhytion.vaſis genꝰ lunari ſpecie. Mar.in rhytio poteris phębe lauare pedes.

Rhyparographus:ſoꝛdidarum reruꝫ pictoꝛ.ſic.n.cognominatus fuit pyreicus pictoꝛ excellens quidẽ: ſed qui tonſtrinas ac ſutrinas aſellos opoſonia aliaqꝫ huiuſmodi humilia ſecutus eſt. Nam ρυπαρον gręci ſoꝛdidum dicunt.

Rhytmus:latine numerus. Quinti.lib.ix.de inſti.ſunt numeri rhytmi ꝗ neqꝫ finẽ habẽt certũ nec vllã in ꝯtextu varietatẽ: ſed qua cęperũt ſublatiõe ad poſitionẽ vſqꝫ decurrũt.

R ante I

Rica:quadratũ veſtimẽtũ fimbꝛiatũ ⁊ purpureum quo ꝓ palliolo vtebãtur flaminicę. Eſt ⁊ veli genus quo mulieres capita tegũt. Dictum a ritu vt Var.auctoꝛ eſt ꝙ romano ritu ſacrificia feminę cũ faciũt capita tegũt. Huius diminutiuuꝫ eſt ricula:qꝺ pꝛo ſudario ponitur.

Ricinus:genus veſtis qꝺ ⁊ ricinius dr a reijciẽdo. Feſtus. Riciniũ ẽ omne veſtimẽtũ quadratũ. Eſt ⁊ ricinus genus cucumeris. ⁊ vermis.canes acrius atqꝫ boues infeſtans. Var.ꝗdã nucibus gręcis in aqua tritis perungunt cutuloꝛũ aures: ꝙ ricini ſoleãt ſi hoc vnguine nõ ſis vſus eas exulcerare. Ab huius aĩalis ſimilitudine ricinꝰ dr hęrba iſtar arboꝛis quaꝫ Diaſcoꝛides arboꝛoſum fruticẽ vocat ſimilẽ ficui ſed minorem folia ſimilia platano ſed maioꝛa lenia ⁊ nigrioꝛa ex qua expꝛimitur oleum cizynium.

Rictꝰ.us. ⁊ rictũ.nõ ſolũ hiatũ ſignificat vñ vba exeũt ſꝫ pars illa circa ipſum hiatũ.ꝗ in hoĩe ridẽte vel alio modo os toꝛquente lineis qbuſdaꝫ eminat vt maxime ſunt labia. Lac. ſic.oꝛis quoqꝫ ſpẽs ⁊ rictus ex tranſuerſo patefactus quam vtilis ⁊ quã decẽs ſit enarrari nõ põt.putat ⁊ rictus eſſe ſi-